

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/145631,Instytut-Pamieci-Narodowej-upamietnil-ofiary-akcji-AB-na-Cmentarzu-Wojennym-w-Pa.html>
19.04.2024, 21:45

Instytut Pamięci Narodowej upamiętnił ofiary akcji AB na Cmentarzu Wojennym w Palmirach - 21 czerwca 2021

Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oddał cześć zamordowanym w Palmirach wiosną 1940 przedstawicielom polskiej inteligencji. Zostali oni zgładzeni w ramach Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej (niem. Außerordentliche Befriedungsaktion), zwanej potocznie AB.

Wiceprezes IPN złożył kwiaty na grobach rozstrzelanych 21 czerwca 1940, m.in. Marszałka Sejmu II RP i ludowca Macieja Rataja, Mieczysława Niedziałkowskiego – przewodniczącego Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w II RP oraz Janusza Kusocińskiego – złotego medalisty olimpijskiego z Los Angeles.

W Palmirach spoczywają szczątki ponad 2 tys. obywateli RP, głównie przedstawicieli inteligencji, zamordowanych przez Niemców w kilkudziesięciu masowych egzekucjach. Największa z nich miała miejsce w dniach 20–21 czerwca 1940. W egzekucjach zginęli m.in. artyści, działacze społeczni i polityczni, sportowcy, urzędnicy, duchowni czy nauczyciele. Znaczną część rozstrzelanych stanowili mieszkańcy stolicy.

Maciej Rataj – działacz i poseł Polskiego Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie”, „Piast”, Stronnictwa Ludowego, jeden z twórców konstytucji marcowej w 1921 roku, od 1922 roku marszałek Sejmu, w latach 1931–1939 członek Naczelnego Komitetu Wykonawczego Stronnictwa Ludowego i redaktor „Zielonego Sztandaru”, w latach 1935–1939 w czasie pobytu Witosa na emigracji pełnił obowiązki prezesa SL, w październiku 1939 roku jeden z inicjatorów ludowej konspiracji i współtwórców Głównej Rady Politycznej przy Związku Walki Zbrojnej, wcześniej zastępca komisarza cywilnego przy Dowództwie Głównym Służby Zwycięstwu Polski. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany w Palmirach 21 czerwca 1940 roku.

Mieczysław Niedziałkowski – polityk, wybitny działacz PPS, poseł na Sejm RP, redaktor naczelnego dziennika „Robotnik”. Jego kariera rozpoczęła się jeszcze w czasach zaborów,

kiedy jako uczeń gimnazjum angażował się w działalność socjalistycznych komórek niepodległościowych. Nie pozostał bierny również w warunkach wojennych, oddając swoją energię i talent dziennikarski sprawie obrony Warszawy w 1939 r. Uznawany jest za jednego z głównych organizatorów cywilnej obrony stolicy. Został aresztowany przez Niemców w grudniu 1939 r. i na mocy wyroku sądu polowego rozstrzelany w Palmirach 21 czerwca 1940 r.

Janusz Kusociński – urodził się 15 stycznia 1907 r. w Warszawie. Był absolwentem Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego – CIWF (dzisiejszej AWF), nauczycielem oraz instruktorem wychowania fizycznego w latach okupacji. Jako zawodnik reprezentował barwy stołecznej Sarmaty i Warszawianki. Po upadku Warszawy i państwa polskiego włączył się do działalności konspiracyjnej, używając pseudonimu „Prawdźic”. Aresztowany 28 marca 1940 r. – w bramie domu, w którym mieszkał, przy ulicy Noakowskiego 16 – po trzech miesiącach śledztwa pełnego brutalnych przesłuchań w więzieniach na Szucha i Pawiaku, zginął rozstrzelany w Palmirach (na skraju Puszczy Kampinoskiej) w masowej egzekucji, jak wielu polskich patriotów. Na szczątki jego zwłok trafiono po wojnie w czasie ekshumacji w Palmirach, gdzie wykryto 24 zbiorowe mogiły.

Więcej na temat zbrodni w Palmirach:

- [Anna Czocher: Palmiry – symbol niemieckiego okrucieństwa](#)
-

[Ewa Wojcicka: Tylko sosny były świadkami. Egzekucje w Palmirach](#)